

## **ОСОБЛИВОСТІ ПРОВЕДЕННЯ БІНАРНОГО УРОКУ ТРУДОВОГО НАВЧАННЯ ДЛЯ ГЛУХИХ УЧНІВ**

*Стецула Н. П.*

*вчитель трудового навчання*

**Теребовлянський навчально-реабілітаційний центр  
м. Теребовля, Тернопільська область, Україна**

Уроки трудового навчання були є і будуть невід'ємною складовою навчально-виховного процесу і для глухих дітей у сучасному навчально-реабілітаційному центрі (НРЦ). Тематика, змістові завдання уроків трудового навчання як для загальноосвітніх закладів, так і для спеціальних загальноосвітніх закладів єдині, втім шляхи повноцінної реалізації набагато складніші при роботі з глухими дітьми.

При вирішенні основних завдань оволодіння практичними навичками і опануванням знань специфіка полягає у спільній злагодженій діяльності різнопрофільних фахівців щодо врахування особливостей сприймання, опанування навчальним матеріалом і на теоретичному, і на практичному рівнях.

Цілком доречно, що означений аспект теоретичних розвідок став предметом дослідження Іванюшевої Н. В., Кульбіді С. В. [1, с. 26; 5, с. 147], а на практичному рівні висвітлений у працях Кацан М. Б. [2, с. 36] і Щуцької О. І. [4, с. 65].

Основна мета проведення системних і послідовних бінарних уроків трудового навчання глухих учнів основної ланки є цілеспрямована підготовка до виконання комплексу соціально-побутових навичок, необхідних для самостійного дорослого життя. Конкретні цілі кожної теми уроку спрямовані на досягнення глухими дітьми не лише практичними компетенціями – вміння і навичками, які забезпечують обізнаність, соціальний комфорт, почуття самодостатності, рівних можливостей на рівні з іншими ровесниками.

Бінарні уроки трудового навчання для глухих учнів завжди були важливими та необхідними засобами розвитку жестомовної комунікативної компетенції,

що поєднує у собі усвідомлене опанування змісту понять українською жестовою і словесною мовами [3, с. 17, 27]. Проведення таких уроків тісно пов'язано з реалізацією положень двомовності глухих школярів, надає знання основ порівняння, співставлення, узгодження понять у двох контактуючих мовах.

Тематичні уроки трудового навчання були і будуть не лише фізичною, а й пізнавальною, мисленневою потребою. Цей предмет тісно пов'язаний з основами знайомства сучасних технік виготовлення виробів, технологій процесів, особливостями організації виробництва.

З огляду на зазначене, нами розроблено інноваційну методику бінарних уроків трудового навчання для глухих учнів 6 класу. Хочемо поділитися особливостями проведення одного уроку та представити картку-інструкцію щодо підготовки конкретного виробу.


Впродовж першого семестру глухі учні 6-го класу вивчали розділ «Технологія виготовлення вишитих виробів», де ознайомилися з різними видами вишивальних швів і навчилися їх виконувати. Підсумковим став бінарний урок трудового навчання і української жестової мови з теми: «Виготовлення ялинкової кульки з фетру». Учні мали можливість вибрати шов, який на їхню думку підходить до даного виробу, самостійно вишити і використати при виготовленні кульки. Поєднання двох предметів мало на меті розвинути в глухих школярів інтерес до двох мов: української мови і української жестової, усвідомлено опановувати значення жестів і українських слів, планувати послідовність виготовлення виробу, вдосконалювати навички роботи з голкою і ниткою, формувати вміння застосовувати на практиці здобуті знання і навички; на практичному рівні поповнювати свій активний жестівниковий і словниковий запас.

Послідовність виготовлення новорічної кульки представлена на основі розробки Картки-інструкції (в кольоровому форматі надано: перелік інструментів, матеріалів, кінцевий виріб – ялинкова іграшка, послідовні дії-вказівки щодо виконання роботи з наочним зображенням дій). Словесний і жестовий матеріал представлено у вигляді словника-жестівника\*.

Для прикладу, інструменти і матеріали: фетр (ФЕТР\*), панاما (ПАНАМА\*), нитки «Муліне» (НИТКИ\* «Муліне»), голки (ГОЛКА РІЗНІ або ГОЛКА БАГАТО), булавка (ШПИЛЬКА\*), ножиці (НОЖИЦІ\*), атласні стрічки (СТРІЧКИ РІЗНІ АТЛАС\*), шаблон (ШАБЛОН\*), синтепон (СИНТЕПОН\*), узор вишивки (зразки) (УЗОРИ\* РІЗНІ\* ВИШИВАННЯ\* ЗРАЗКИ\*), бісеринки (БІСЕР\*), ялинкова кулька (КУЛЬКА\* ДЛЯ\* ЯЛИНКИ\*).

Покрокова Картка-інструкція представлена у таблиці.

Таблиця 1

№	Послідовність виконання роботи	Зображення
1	2	3
1	На тканині для вишивання «Панамі» обводимо ручкою лекало і вирізаємо круг	

1	2	3
2	Вишиваємо сніжинку	
3	На фетровій тканині обводимо ручкою за лекалом два круги	
4	В одному фетровому крузі вирізаємо ножицями середину	
5	Складаємо вишиту сніжинку і круг з вирізаною серединою, сколюємо булавками і зшиваємо швом «Вперед голкою» (приблизно 0,5-1 см від краю)	
6	Складаємо круги (з вишивкою та пустий), вставляючи стрічку для петельки, та прошиваємо їх по краю петельним швом (приблизно 0,5-0,4 см від краю), залишаючи 3-4 см.	
7	Наповнюємо кульку синтепоном	

1	2	3
8	Зашиваємо отвір	
9	Пришиваємо для оздоблення бантик і бісерину	
10	Готові ялинкові кульки	

Таким чином, представлений матеріал бінарного уроку трудового навчання є прикладом застосування інновацій з урахуванням формування як практичних компетенцій, так і опанування двох контактуючих мов глухими шестикласниками навчально-реабілітаційного центру.

#### Література:

1. Іванюшева Н. В., Кульбіда С. В. Особливості застосування двомовних програм як інструмент збереження мови лінгвістичної меншини: Освіта осіб з особливими потребами: шляхи розбудови: зб. наук. праць: Вип. 4. Частина 4. – Кіровоград, Імекс-ЛТД, 2013. – С. 25-33. Режим доступу <http://www.irbis-nbuv.gov.ua>.

2. Кацан М. Б. Досвід Тербовлянського навчально-реабілітаційного центру у створенні оптимальних умов навчання дитини з особливими освітніми потребами. М. Б. Кацан. Матеріали міжнародної наук.-практ. конференції «Інклюзивне навчання в Новій українській школі» 26–27 березня 2018 р. м. Тербовля у двох частинах. Ч. I. – Упорядн.: Лапін А. В., Сурмай Л. О., Щуцька О. І. – Київ: Інтер-сервіс, 2018. – С. 35-38.

3. Кульбіда С. В. Формування жестомовної комунікативної компетенції – від розуміння до застосування / С. В. Кульбіда // Особлива дитина: навчання і виховання. – 2016. – № 1/77. – С. 15-29. Режим доступу <http://lib.iitta.gov.ua/707090>.

4. Щуцька О. І. Здобутки сучасної сурдопедагогіки соціокультурного напрямку глухоти / О. І. Щуцька // Актуальні проблеми розвитку особистості в умовах міжкультурної взаємодії в освітньому просторі: зб. матеріалів Міжн. заочної

науково-практичної конференції. Ч. 2. – С. 28-29 травня 2017 р. – К.: Інститут психології імені Г. С. Костюка, 2017. – С. 64-69.

5. S. Kulbida (2018). *Introduction features of bilingual Education of deaf People in Ukraine* // *Освіта впродовж життя: соціальні запити, сучасні виклики та пріоритети в реалізації: матеріали конференції*. – Київ, 22 березня 2018 року. – К.: НАУ, 2018. – С. 140-150.